

Reviews and Annotations
Рецензии и анотации

НОВА КНИГА В ОБЛАСТТА НА УЧИЛИЩНАТА ПЕДАГОГИКА

Пламен Радев. (2017). *Педагогика на средното училище*.
Пловдив: Fast Print Books. 362 стр. ISBN 978-619-7312-28-7

Албена Александрова

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Съвсем наскоро излезе от печат монографията на проф. Пл. Радев „Педагогика на средното училище“. Съдържанието ѝ красноречиво говори за един съвременен подход в тълкуването и представянето на училищната педагогическа проблематика.

Авторът тръгва от позицията за училищната педагогика като наука за училищното образование с нейните два компонента – възпитанието и обучението на учениците. Първоначално са представени основополагащите категории в Закона за предучилищното и училищното образование: училище, видове училища, клас, паралелка, показване на най-общите цели на предучилищното и училищното образование, училищното образование в правния свят. Особено интересно е обяснена същността на образованието. Пл. Радев твърди, че образованието не е обикновена съвкупност от възпитание и обучение. Отношенията между образование, възпитание и обучение са нецентрични, т.е. нямат пряка линейност, а взаимна функционална обвързаност, което дава възможност за редица алтернативи, т.е. образованието е цяло, което е „повече“ от своите части. Във философията на образованието светът на възпитанието и обучението се описва не като множество от субекти с тяхната дейност и поведение в определена среда, а като множество от отношения към общото цяло – образованието. Ако

мислим съвременно, то подходът към част и цяло е различен. Тръгва се от цялото и то се пресъздава навътре в себе си фрактално, т.е. възпитанието и обучението са приблизителни фрактали (множества, имащи свойството самоподобие, или цялото има форма, подобна на някоя от частите), тъй като имат горна и долна граница на постигане (увеличение). Неслучайно в някои култури се твърди, че целият свят се проявява в един човек и човекът отразява целия свят. В нашия случай възпитанието и обучението са самостоятелно подобни на образованието, така както един камък в подножието на планината може да прилича на самата нея в далечината. По този начин, възпитанието и обучението са нещо като детерминиран хаос с различни размери в цялото, във фрактала, който наричаме образование.

В главите за обекта и предмета на училищната педагогика се вижда един критичен анализ на тяхното обяснение и допуснатите недомислия от някои автори. Що се отнася до езика на училищната педагогика, то са демаркирани основните събития, конструкти и референти, които изразява той.

В частта за училищното възпитание освен съвременната и модерна интерпретация на традиционни теми са показани съвсем нови текстове: възпитаването, като дейност на учителите във възпитателните взаимодействия, дейност и поведение на учениците във възпитателните интеракции, възпитателни интервенции, парадигми на възпитанието, широк обзор на целите на възпитание, перспективите на научните интерпретации на възпитанието, меки компетентности на учениците. В тази част аргументирано се посочва, че пренебрегването на духовността е довело до някои аспекти на сегашното състояние на нашето общество, което се оказа ориентирано към по-нискостоящи страни на човешкото съществуване. Ако в нашия живот акцентираме само върху материалните блага и средства за съществуване, то отгук идва унижението на човека като духовно същество, реалното обезценяване на свободата и достойнството на личността, а дори и на самия живот като такъв.

В частта училищна дидактика се следва същият иновативен и креативен подход. Изложението по традиционната логика на този дял има развитие на редица теми, които рядко са обсъждани: годишно тематично разпределение, фасилитирането като дейност на учителя, техники на фасилитиране в обучението, професионални изисквания, роли и качества на учителя като фасилитатор. Би било добре за читателя, ако се вгледа внимателно в текста за технологиите на обучение. Авторът сочи, че историята на развитие на технологиите за обучение включва два етапа. Първият от тях започва след 1950 г., когато тази област се съсредоточава върху използването на нови учебни материали и медии в обучението. Това разбиране намалява с отслабване влиянието на бихейвиоризма и увеличаване влиянието на когнитивната психология. Новото дефиниране и концептуализиране на техно-

логиите на обучение подчертава вече умствените процеси и когнитивния анализ на задачите, решавани в обучението. Тогава става всеобщо разбирането, че теорията на обучението може да се определи като съвкупност от конструкти, понятия, определения и твърдения, които обясняват и предписват явлението или процеса на обучение от систематична гледна точка. Така тя (технологията) може да направи връзка между цели и решения, да обясни и да предскаже какво става в обучението, както и да опише системните взаимоотношения между три ключови елемента: резултати, методи и условия на обучението. Тогава вече технологиите на обучение се дефинират като системно и систематично прилагане на стратегии и техники, заимствани от поведенческите, когнитивните и конструктивистките теории за решаването на проблемите на обучението. Иновативно е класифицирането на технологиите на обучение, а то може да ориентира и учителите по чуждоезиково обучение:

- Конструктивистки базирана технология.
- Проблемно базирана технология.
- Функционалистка (психоцентрична) технология – ориентирана към удовлетворяване на индивидуални интереси, предпочитания и потребности.
- Огледално обърнато (flipped) базирана – обучаемите овладяват новата тема онлайн под формата на кратко видео или друга дигитална информация (вкл. YouTube) вкъщи, а в класната стая или в друга образователна среда задават въпроси към преподавателя, водят дискусия по нея или решават задачи.
- Компютърно асистирана технология (е-обучение).
- Компютърно медирана технология с формати от рода на незабавни съобщения (онлайн чат), имейли, чат стаи.
- Уеббазирана технология.
- Хибридна технология – интеграция на обучение лице в лице с информационно-комуникационни технологии.
- Хибридно-интерактивна технология – комбинация от конструктивизъм, интерактивни дъски, докинг станция – docking station (хардуерна рамка и набор от интерфейси за електрическа връзка, които позволяват на преносимия компютър ефективно да служи като настолен компютър, да осъществява връзка с локален принтер, съхраняване или архивиране на дискове и други устройства, които обикновено не се вземат заедно с лаптопа) и Web 2.0. Учителите са отговорни за планирането, фасилитирането/преподаването и последователното интегриране на комбинациите. Обучаемите са отговорни за конструиране на знанията си, както и за съвместна работа/учене с другите.
- Мобилни технологии. М-обучението се смята за подвариантно решение на е-обучението, при което се използват мобилни устройства. Все пак, принципите на е-обучението не могат да се съблюдават директно в м-обучение-

то, защото са налице съответните ограничения и специфика на мобилните устройства и мобилните приложения, използвани в него. Трябва да се има предвид, че м-обучението дава възможност за придобиване на знания по качествено различен начин.

С това кратко представяне на книгата се надявам, че темите в нея ще покажат съвременните тенденции в училищната педагогика, която напоследък много рядко се появява на книжния пазар.

A NEW BOOK IN THE FIELD OF SCHOOL PEDAGOGY

Radev, P. (2017). *Pedagogy of secondary school*.
Plovdiv: Fast Print Books. ISBN 978-619-7312-28-7.

✉ **Ms. Albena Aleksandrova, Assoc. Prof.**

University of Plovdiv
24, Tzar Assen St.
4000 Plovdiv, Bulgaria
E-mail: albena_aleks@yahoo.com